

Черкаська обласна універсальна наукова бібліотека імені Тараса Шевченка
Відділ мистецтв

Музичний календар

весна 2021

До Вашої уваги – кілька музичних дат з
посиланнями на інтернет-ресурси

2 березня

Марія Байко (1931 - 2020)

- українська співачка,
сопрано.

Марія Яківна Байко – відома українська співачка (сопрано), народна артистка України, народилася 1931 року в с. Яблониця на Лемківщині. Вокальну освіту здобула у Львівській консерваторії, її педагогом стала відома майстриня вокалу, родичка славетної С. Крушельницької О. К. Бандрівська. Паралельно навчалася в класі бандури у педагога В. Герасименка.

З 1958 р. М. Байко – солістка Львівської філармонії, у складі вокального тріо сестер Байко (Марія, Ніна, Даниїла) виступала з численними концертами в Україні, Польщі, Чехословаччині, Бельгії, США, Канаді. Чарівними голосами сестер Байко захоплювалися численні слухачі української пісні. А критики писали про них схвальні відгуки.

Марія Байко – відома як камерна співачка, яскрава постать українського вокального мистецтва. Її ліричне сопрано сповнене ніжності і привабливості. У репертуарі співачки – близько 500 творів української та зарубіжної класики, романси, пісні українських композиторів .

Серед них: старовинний романс « О не забудь», «Не співайте мені сеї пісні» С. Людкевича, «Бабине літо» Д. Січинського, «Чорні очки палкі» В. Верховинця. Та близькі її серцю українські народні пісні: «На улиці скрипка грає», «Ой попід гай зелененький», «Гаданочка», «Ой ти, мій миленький», «Ой летіла зозуленька» в обробках М. Лисенка, С. Людкевича, М. Колесси, Б. Фільц, А. Кос – Анатольського та інші. Частина обробок українських народних пісень була створена спеціально для голосу Марії Байко.

Професор Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка М. Я. Байко займалася педагогічною діяльністю, її випускники стали окрасою концертних та оперних сцен.

То ж слухаємо чарівний спів Марії Байко.

М.Скорик - І Франко.
«Чого з'являєш мені у сні»

[за посиланням](#)

3 березня

Іван Паторжинський (1896 - 1960)

- український співак, бас.

*«Безстрашна людина, правдива людина,
Могутній талант, могутній голос .
А серце — серце людяне, прекрасне!»*

Ці рядки П. Г. Тичини присвячені видатному співакові,
акторові, педагогові, народному артисту СРСР
Івану Сергійовичу Паторжинському.

Паторжинський — один із видатних представників української вокальної школи. Він володів сильним, гнучким, виразним голосом оксамитового тембру та яскравим артистичним даруванням і був неповторним у будь-якій ролі, адже виконав він виконав сорок п'ять оперних партій.

Найзірковіша його роль — Іван Карась в опері С. Гулака-Артемовського «Запорожець за Дунаєм» з незрівнянною партнеркою М.І. Литвиненко Вольгемут. Їх коронний дует Карася і Одарки назавжди став явищем національної культури. Вся сцена наповнена соковитим українським гумором, виконавці створювали такі яскраві комедійні характери, що глядачі аж плакали від сміху.

Іван Сергійович мав великий репертуар камерних творів. Його донька Галина писала: “Діапазон пісенного репертуару батька був неосяжним. Він співав і героїчні, і жартівливі, і любовні пісні, бурлацькі, чумацькі і завжди точно міг передати в них різні грані народного характеру”.

Дует Одарки і Карася з опери
«Запорожець за Дунаєм» у виконанні
Івана Паторжинського та Марії
Литвиненко-Вольгемут
[за посиланням](#)

11 березня

Астор П'яццола (1921 - 1992)

- аргентинський композитор,
виконавець на бандонеоні.

Astor Piazzolla - Libertango (1977)

[за посиланням](#)

Астор П'яццолла народився 11 березня 1921 року у місті Мардель-Плата у родині емігрантів з Італії. Дитинство провів у Нью-Йорку, де захопився джазовою музикою і спробував себе в кінематографі. 1937 року повернувся до Аргентини, де грав у нічних клубах, 1946 року створює свій перший власний музичний колектив — «Астор П'яццолла і його характерний оркестр». У цей час захоплюється акордеоном, намагаючись перетворити його на сольний інструмент. Міжнародне визнання П'яццола здобув на початку 1980-х, виступаючи з квінтетом Tango Nuevo. З цим колективом він концертував до 1989 року, пізніше ж сконцентрувався на сольних виступах з оркестром. 1990 року кар'єра П'яццоли обірвалася через інсульт, за два роки музикант помер у Буенос-Айресі.

Астор П'яццолла — один із небагатьох композиторів, що зміг записати й виконати на концертах майже всі свої твори. В останніх 10 років свого життя композитор склав більше 300 танго, 50 мелодій до кінофільмів, серед яких такі фільми: «Піраньї» (Луїс Берланга), «Генріх IV» (Марко Белоккьо), «Світло» (Жанна Моро), «Армагедон» (Ален Жесуа), «Південь» і «Посилання Гарделя» (Фернандо Соланас), а також музику до театральних вистав і балетів.

Новаторством Астора П'яццоли вважається винайдення «нового танго» (ісп. nuevo tango), що відрізняється від традиційного включенням елементів джазу, використанням багатшої гармонії, дисонансів та контрапункту, а також складніших музичних форм.

14 березня

Георг Філіп Телеман (1681 - 1767)

- німецький піаніст,
органіст, капельмейстер.

Георг Філіпп Телеман народився в Магдебурзі 14 березня 1681 році, в родині проповідника, у три роки втратив батька, музиці навчався в міській латинській школі, пізніше брав уроки теорії музики у К. Кальвера. Грав на багатьох музичних інструментах, але систематичної музичної освіти не отримав. Ще в шкільні роки склав свою першу оперу – «Сигізмунд» (Sigismundus).

Георг Філіпп Телеман працював у всіх існуючих у той час музичних жанрах; він вільно володів технікою поліфонічного письма, але прагнучи більшого, прийшов до нового для того часу - гомофонії письма; його музика вбирала в себе досягнення різних національних шкіл, у тому числі французької та польської.

Перу Телемана належать 44 циклу пасіони (твори на Страсті Господні), з яких відомі 23, більше 20 річних циклів духовних кантат, 52 церковні служби і безліч ораторій. Він є автором 44 опер різних жанрів, у тому числі - комічних (збереглися лише 7), 700 арій, близько 600 оркестрових сюїт (увертюр), в тому числі програмних, з яких збереглися 126, а також близько 170 концертів для різних виконуючих соло інструментів, низку Concerto Grosso, квартетів та інших ансамблів, у тому числі тріо-сонат, 36 фантазій для клавіру, фуг для клавіру і органу та інших творів. До багатьох своїх опер і кантат Телеман сам писав текст.

Georg Philipp Telemann- Concerto in E major for
flute, oboe d'amore, viola d'amore & strings-Allegro

[за посиланням](#)

22 березня

Микола Лисенко (1842 - 1912)

- український композитор,
піаніст, хоровий диригент,
фольклорист.

Микола Віталійович Лисенко народився 1842 року в с. Гриньки на Полтавщині. Шляхетний рід Лисенків походить з козацької старшини часів Б. Хмельницького. Мати композитора Ольга Єреміївна, яка була гарною піаністкою, виявила та розвинула музичні здібності свого сина. Потім було навчання у Харківській гімназії у педагога М. Дмитрієва по класу фортепіано.

В 1859 р. М. Лисенко став студентом Харківського університету (природничий факультет), згодом перевівся до Київського університету, де вивчав народну творчість та керував студентським хором.

Молодий Лисенко вирішив здобути вищу музичну освіту в Лейпцизькій консерваторії. Навчався у класі Е. Венцеля, успішно проявив себе як піаніст – віртуоз, виступав з сольними концертами. Почав писати і друкувати свої власні твори : цикл «Музика до «Кобзаря» Т. Шевченка» (над яким він працював все своє життя) та « Збірки українських народних пісень для голосу і фортепіано».

Близьку закінчивши консерваторію, М. Лисенко повернувся до Києва, разом з М. Старицьким працював з аматорськими драматичними колективами, а згодом ввійшов до кола корифеїв української сцени. Композитор створив музику до 20 драматичних вистав, 11 закінчених опер. Від прем'єри опери »Різдвяна ніч» бере початок історія українського оперного театру.

Микола Віталійович Лисенко був прекрасним піаністом. «В його грі оживали тисячоліття...і чулась глибока, сива, слов'янська старовина», - згадувала Л. Старицька-Черняхівська. Концертна діяльність Лисенка обіймала майже пів століття, від харківських виступів 1850-х р. до 1912 р.

Славу композиторові принесли твори на слова Т. Шевченка, романси, збірки народних пісень. А вершиною творінь М. Лисенка стали опери «Утоплена», «Наталка-Полтавка», «Тарас Бульба», які є окрасою оперних сцен.

Микола Лисенко.
Увертюра з опери «Тарас Бульба»
[за посиланням](#)

25 березня

Бела Барток (1881 - 1945)

- угорський композитор,
піаніст і музикознавець-
фольклорист.

Бела Барток народився 1881 року в с. Надьсентміклош (Трансільванія, колишня Австро-Угорщина). Ріс в атмосфері, насиченій музикою, успішно опановував гру на фортепіано, почав писати перші п'єси. Пізніше, в Братиславі, брав уроки фортепіанної гри і гармонії у Л. Еркеля, сина відомого композитора, вивчав німецьку класичну музику. А на шкільному конкурсі успішно зіграв етюди Ф. Ліста.

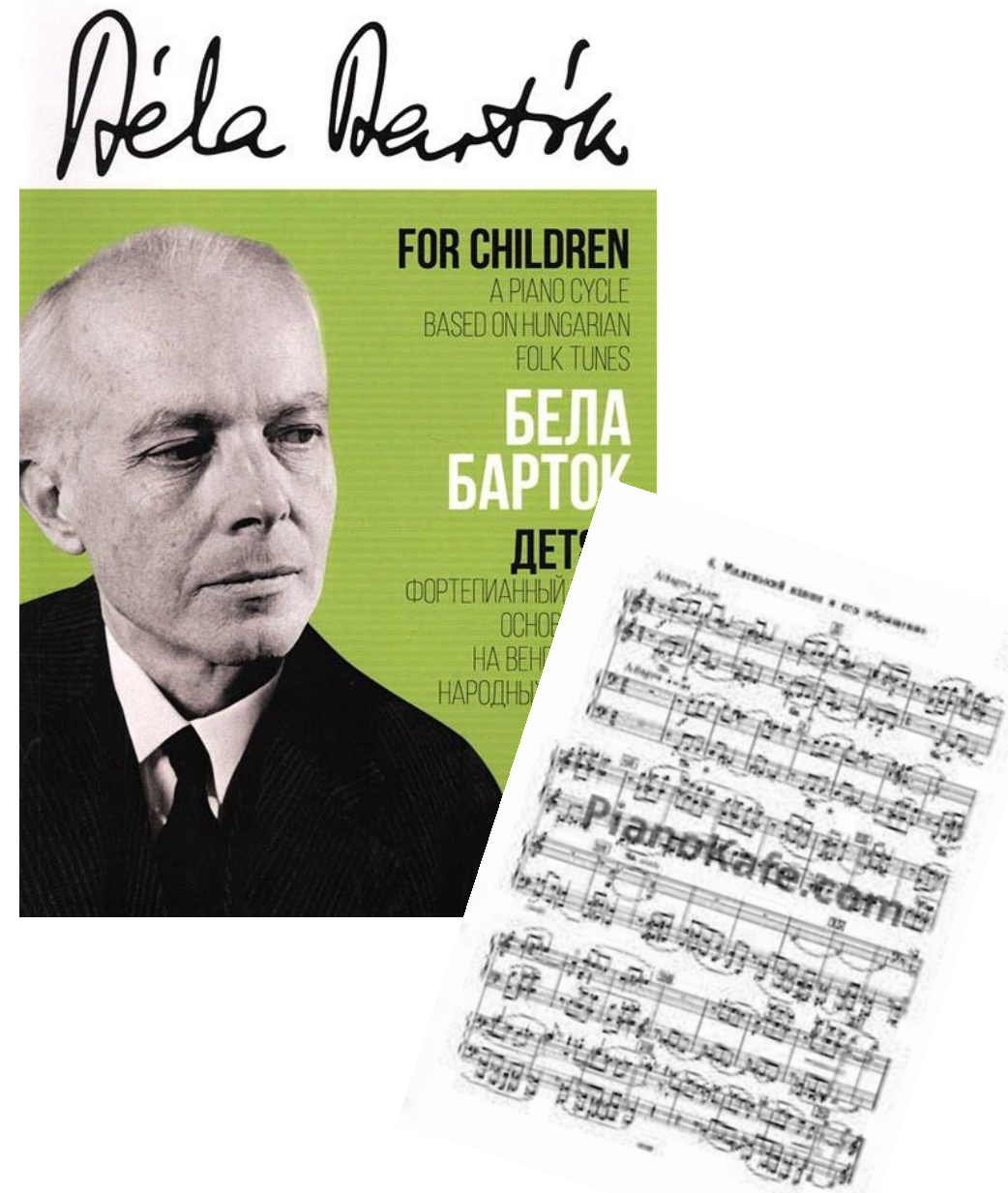
В 1898 р. Барток став студентом Будапештської консерваторії. Тут він познайомився і подружився з майбутнім композитором Золтаном Кодаем. Після успішного завершення навчання став професором по класу фортепіано.

Перший великий твір Бели Бартока – патріотична симфонія «Кошут». За її основу автор взяв тему боротьби і поразки угорських патріотів. Музика симфонії драматична і емоційна. Тогочасна преса писала: «Симфонія «Кошут» є найбільшою культурною подією в історії угорської музики». Згодом симфонія була виконана в Манчестері під орудою Г. Ріхтера.

Музична спадщина композитора – опера «Замок герцога Синя Борода», балети «Дерев'яний принц», «Зачарований мандарин», сонати для скрипки і фортепіано, шість струнних квартетів, чотири зошити дитячих п'єс, вокальні та хорові твори.

Знайомство з угорським фольклором зіграло важливу роль у творчій біографії композитора. Він збирав, досліджував, обробляв угорські, румунські, словацькі, сербські народні пісні.

В роки війни був змушений емігрувати до США, втім залишився патріотом своєї країни. Композитору була присуджена міжнародна премія миру в 1955 р. (помертньо).

Béla Bartók - Romanian Folk Dances for String Orchestra Sz.56 BB 68

[за посиланням](#)

1 КВІТНЯ

Надія Забіла-Врубель (1868 - 1913)

- українська оперна співачка,
лірико-колоратурне сопрано

Надія Забіла — видатна оперна співачка (лірико-колоратурне сопрано) і казкова Царівна-Лебідь з таємничим поглядом з полотна Врубеля — муза в його житті і творчості.

Чарівна пані Надія — нащадок давньої чернігівської козацької шляхти, племінниця скульптора Пармена Забіли, який першим створив погруддя Тараса Шевченка.

З десяти років Надія навчалась у київському Інституті шляхетних дівчат у самого Миколи Лисенка. Згодом продовжила навчання у Санкт-Петербурзі і Парижі.

Природа щедро обдарувала Надію Іванівну красою голосу, але її спів відрізнявся ще й особливою душевністю, глибоким проникненням в мелодію, в кожне слово. Врубель говорив, що багато виконавців співають, як птахи, а його Надя співає, як людина.

В її репертуарі партії відомих композиторів: Леонкавалло, Вагнера, Бізе, Чайковського, Глінки, Рубінштейна.

Невдовзі подружжя Врубель познайомилося з Миколою Андрійовичем Римським-Корсаковим. Надія Іванівна співала партію Царівни в його опері "Садко". Римський-Корсаков був зачарований її голосом і акторською майстерністю. Відтоді розпочався великий творчий союз композитора, співачки та художника.

Римський-Корсаков створював для співачки шедевр за шедевром: Панночка — «Майська ніч», Снігуронька — «Снігуронька», Марфа — «Царева наречена»...

Великий успіх мала прем'єра опери "Казка про царя Салтана", у якій партію Царівни-Лебедя співала Надія, декорації та костюми були виконані Врубелем.

19 квітня

Фелікс Блуменфельд (1863 - 1931)

- німецький піаніст,
композитор і диригент.

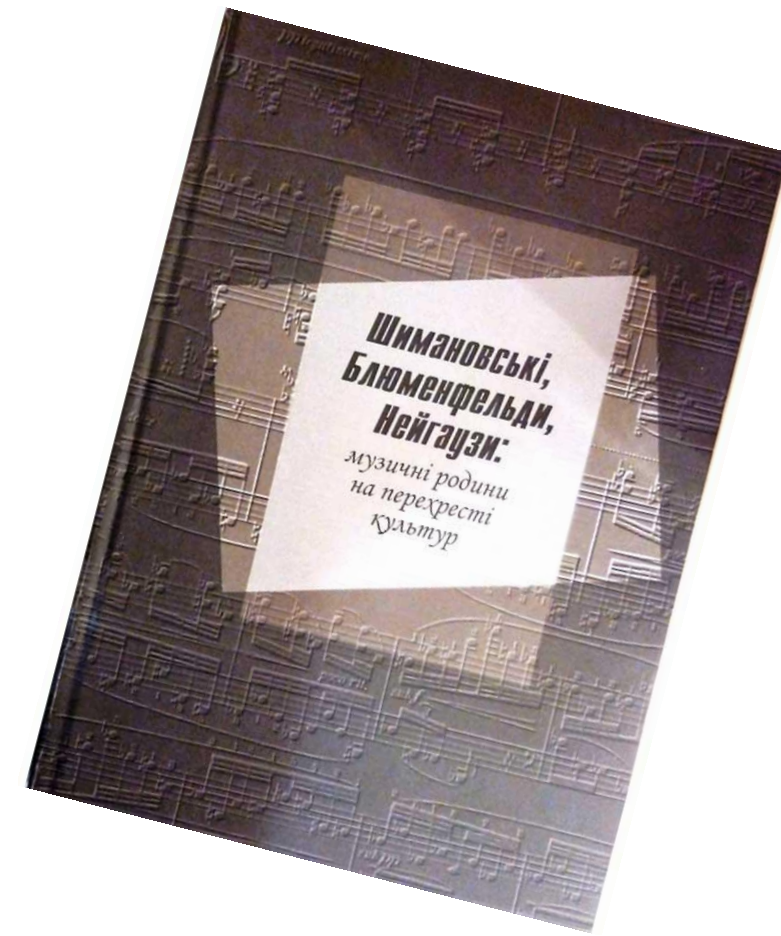
Фелікс Михайлович Блуменфельд народився в селі Ковалівка (Херсонська губернія; нині мікрорайон Кропивницького) 7 (19) квітня 1863 у родині вчителя музики й французької мови.

Ім'я Фелікса Блюменфельда – піаніста, диригента, композитора, педагога сьогодні нечасто згадується. Але його фортепіанною грою захоплювалися П. Чайковський і С. Рахманінов, а серед його учнів зустрічаємо ім'я Володимира Горовиця.

Ф. Блюменфельдові-диригенту випала честь першим ознайомити слухачів із видатними симфонічними творами сучасності – «Поемою екстазу» і Третьою симфонією О. Скрябіна, а також з операми М. А. Римського-Корсакова і А. Рубінштейна. Нарешті, Ф. Блюменфельд (разом із Ф. Шаляпіним) відкрив шлях на світову сцену найкращому творінню М. Мусоргського – опері «Борис Годунов».

У спадщині Блуменфельда-композитора — симфонія Пам'яті дорогих покійних, Концертне алегро для фортепіано з оркестром, камерно-інструментальні твори; особливе місце займають фортепіанні композиції (усього близько 100, у тому числі етюди, прелюдії, балада) і романси (близько 50), створені в руслі романтичних традицій.

У виконанні всіх музикантів-вихованців його класу помітні риси, характерні для «блюменфельдівської» школи: темброва яскрава палітра фортепіанного звучання, яка відтворює оркестрові барви, віртуозний розмах та романтична образність. Цю манеру виконання також вирізняє та дивна якість, яку Л. Баренбойм визначив як «вищий музичний слух» – сукупність мелодійного, гармонічного, фактурного, тембро-динамічного слуху, – і творче нетрафаретне, не рутинне відчуття музичної інтонації.

Колективна монографія «Шимановські, Блюменфельди, Нейгаузи: музичні родини на перехресті культур» розкриває маловідомі сторінки генеалогії, життєвого і творчого шляху представників трьох видатних музичних родин, насамперед К. Шимановського, Г. Нейгауза та Ф. Блюменфельда.

[за посиланням](#)

5 травня

Микола Кондратюк (1931 - 2006)

- український оперний та концертно-камерний співак (баритон), педагог, музично-громадський діяч.

Красивий за тембром голос Миколи Кіндратовича Кондратюка – українського співака, Народного артиста СРСР, лауреата Державної премії України імені Т.Г. Шевченка не можна сплутати з будь-яким іншим: дуже теплий, якийсь «шовковий», видобутий ніби з глибини, з ледь-ледь сталевим відтінком у верхах, рівний в усьому баритоновому діапазоні, він підкорює музикальністю, насиченістю й широтою звуку, виразною дикцією, бездоганними інтонуванням, фразуванням, кантиленою.

Мистецтво співака демократичне, завжди одухотворене, доступне широким масам. Та й сам артист вийшов із отих народних мас, які і на радощі, і на горі виповідають піснею.

Народився М.К. Кондратюк 5 травня 1931 у м. Старокостянтинові (тепер Хмельницької області) в сім'ї військовослужбовця.

Микола Кондратюк – надзвичайно популярний в народі співак, який, як ніхто інший, вмів підібрати ті самі «потаємні ключі» до пісні й до серця слухача. Тому численні композитори писали свої твори з розрахунку саме на його виконання. Зокрема: «На долині туман», «Батьківщині», «Коли заснули сині гори», «Ясени», «Дороги».

З гастролями Микола Кондратюк об'їздив понад 40 країн, популяризуючи українську пісню. Його зворушливе виконання торкало найпотаємніші куточки людської душі, а на очах у слухачів блищали сльози. Коли він співав старовинні романси, публіка вибухала гучними оплесками.

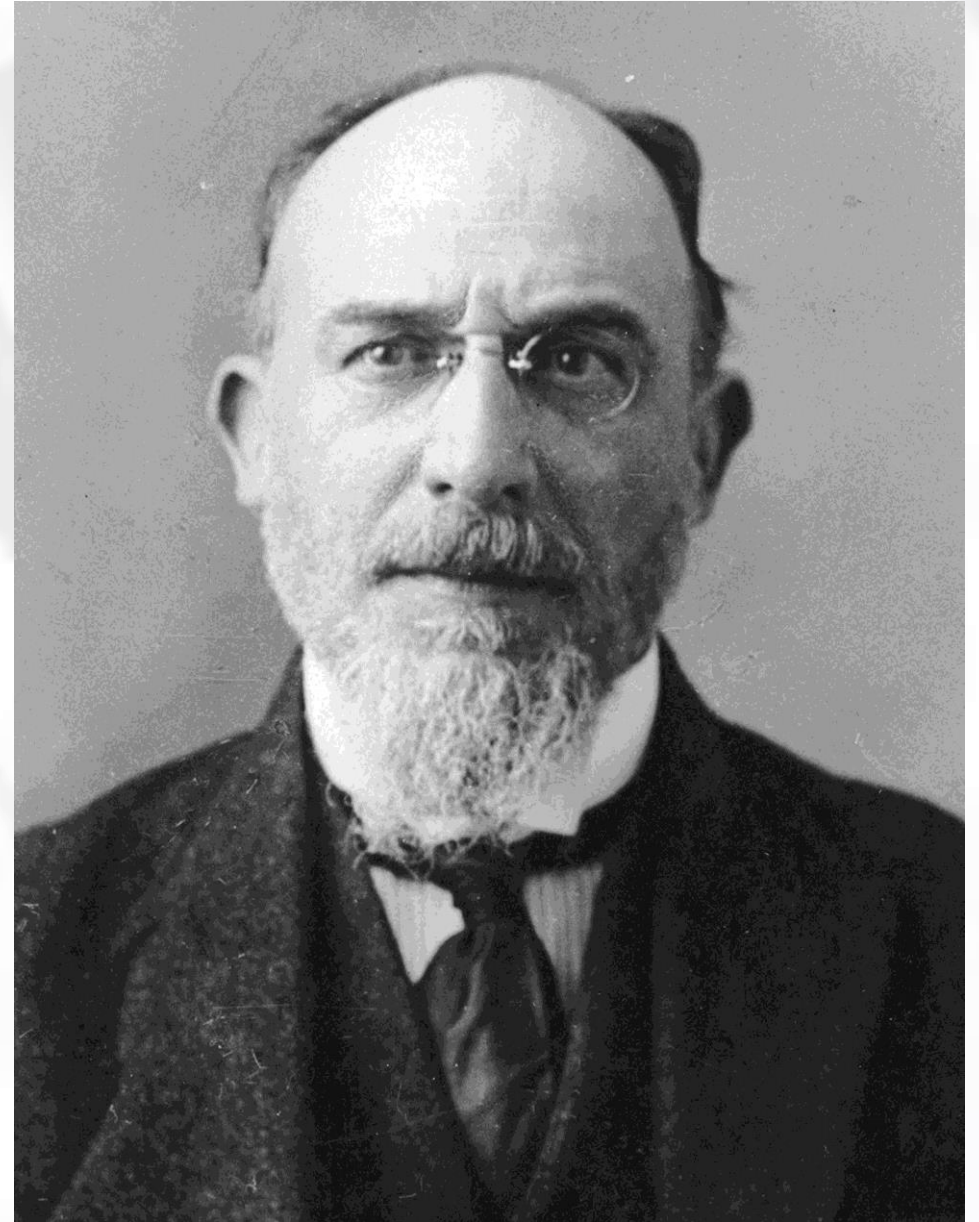
У виконанні Миколи Кондратюка звучить «На долині туман»

[за посиланням](#)

17 травня

Ерік Саті (1866 - 1925)

- французький
композитор і піаніст.

Ерік Саті – відомий як автор фортепіанних творів, опер, балетів, музики до кінофільмів. Музика композитора фантастична і ексцентрична. Як вважав Саті, музика не завжди повинна вимагати зосередженого сприйняття, а цілком може існувати як легкий фон, як меблі чи шпалери у кімнаті.

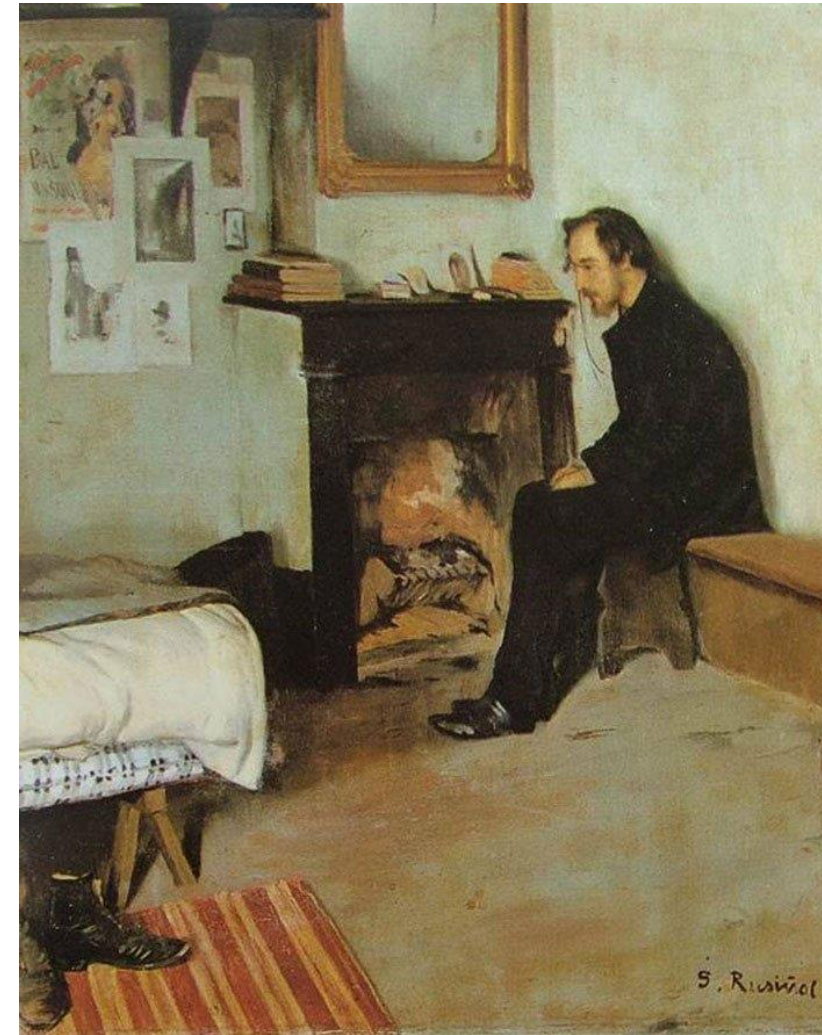
Разом з Ж. Кокто Е. Саті став засновником відомої групи композиторів «французька шістка». Вони уособлювали нову музику, далеку від німецького романтизму та імпресіонізму. Саме такими і стали твори Еріка Саті.

«Я народився занадто молодим у занадто старі часи», - говорив він сам про себе. Своїм раннім творам, які пронизані меланхолією, дав чудернацькі назви : «Засушений ембріон», «Бюрократична сонатина», «Три п'єси у формі груші».

В 1917 р. в Парижі Сергій Дягілев здійснив постановку балету «Парад», музику до якого написав Е. Саті, декорації і костюми створив П. Пікассо. Балет був незвичайним: балаган на ярмарку з акробатами, фокусами, пантомімою, шумовими ефектами. Музика була сучасною, насиченою ритмами джазу, а декорації оформлені в дусі кубізму. Протягом одного вечора Саті завоював велику славу, його ім'я стало символом нової музики. Композитор І. Стравінський зазначив, що спектакль вразив його своєю свіжістю та оригінальністю.

Одним з найкращих творів Еріка Саті вважають симфонічну драму для співу і камерного оркестру «Сократ». Драма розповідає про життя і смерть великого грецького філософа (на тексти діалогів Платона).

Композитор також написав музику для авангардного кінофільму Рене Клера «Антракт» (1924 р.).

Erik Satie - Gnossiennes 1-6

[за посиланням](#)